

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого
Інститут екранних мистецтв
Кафедра музичного виховання

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

 Інґа ЧХАТАРАШВІЛІ-ПЕТРАШ

«03» вересня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МУЗИКА У ВИДОВИЩНИХ МИСТЕЦТВАХ

рівень вищої освіти Другий (магістерський)

спеціальність: 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво

освітня програма Кінознавство

Розробник:

професор кафедри музичного виховання, доктор мистецтвознавства, професор
Станіславська Катерина Ігорівна

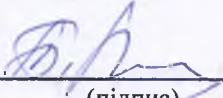
Викладач:

професор кафедри музичного виховання, доктор мистецтвознавства, професор
Станіславська Катерина Ігорівна

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри музичного виховання

Протокол від «28» серпня 2025 року № 7

Завідувач кафедри

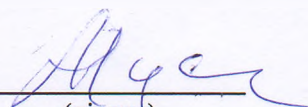

(підпис)

Тетяна МИХАЙЛОВА

РПНД погоджено з гарантом освітньо-професійної програми

Професор,

кандидат мистецтвознавства

(підпис)

Оксана МУСІЄНКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н. р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання	
	денна	заочна
Характеристика навчальної дисципліни	<i>Вибіркова</i>	
Курс	2	-
Семестр	3	-
Кількість кредитів	6	-
Загальний обсяг годин	180	-
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні	
	-	-
	Семінарські	
	-	-
	Практичні	
	48	-
	Індивідуальні	
	-	-
	Лабораторні	
	-	-
Самостійна робота		
132	-	
Вид підсумкового контролю	Залік	-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в послідовному, систематичному та комплексному наданні студентам теоретичних знань про специфіку музики як невід’ємної значущої складової видовищних мистецтв та практичних навичок мистецтвознавчого аналізу та естетичної оцінки означених форм.

Завдання: забезпечення системою знань щодо особливостей розвитку та функціонування музики в мистецько-сценічному середовищі; визначення специфіки музично-сценічних форм і жанрів; формування підходів до аналізу музичної складової сценічних і екранних мистецьких форм; розвиток мистецького сприймання та розширення мистецько-аналітичного досвіду.

Очікувані результати навчання (РН):

РН 1 – Володіти методологією та методикою наукового пізнання сучасних проблем аудіовізуального мистецтва та медіавиробництва.

РН 12 – Популяризувати аудіовізуальні проекти в сучасних медіа.

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення: апаратура для відтворення відео- та аудіофайлів.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт						
	денна форма						
	усього	у тому числі					
лекції		семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота	
1	2	3	4	5	6	7	8
Тема 1. Музичний театр: опера, балет, оперета	30			8			22
Тема 2. Мюзикл та мюзиклові форми	30			8			22
Тема 3. Музика в драматичному театрі	30			8			22
Тема 4. Музика в естрадно-циркових дійствах	30			8			22
Тема 5. Музично-театральні жанри на екрані	30			8			22
Тема 6. Музика в екранних мистецтвах	30			8			22
УСЬОГО	180			48			132

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Музичний театр: опера, балет, оперета

Практичне (8 год.)

1. Музичний театр на перетині видів мистецтва. Первинність музичної драматургії на театральній сцені.

2. Історія виникнення та особливості жанру опери: повідомлення, доповіді, аудіовізуальний аналіз.

3. Історія виникнення та особливості жанру балету: повідомлення, доповіді, аудіовізуальний аналіз.

4. Оперета як жанр музичного театру: повідомлення, доповіді, аудіовізуальний аналіз.

Основні поняття/ключові слова: музичний театр, опера, балет, оперета.

Рекомендована література: 2, 3, 11, 13, 14, 15, 16, 23, 24, 26, 27, 28, 29.

Тема 2. Мюзикл та мюзиклові форми

Практичне (8 год.)

1. Мюзикл як приклад синкретичного сценічного дійства. Особливості мюзиклу як жанру.

2. Виробництво мюзиклу: естетичні та маркетингові принципи.

3. Мюзикл і рок-/поп-опера: компаративний аналіз.

4. Аудіовізуальний аналіз мюзиклових форм.

Основні поняття/ключові слова: мюзикл, рок-опера, поп-опера.

Рекомендована література: 7, 8, 10, 13, 16, 23.

Тема 3. Музика в драматичному театрі

Практичне (8 год.)

1. Принципи взаємодії звукового образу з іншими компонентами вистави.
2. Місце музики в композиції вистави.
3. Прийоми включення музики до сценічної дії.
4. Драматургічні функції театральної музики, шумів, тиші.
5. Аудіовізуальний аналіз вистав, уривків з вистав.

Основні поняття/ключові слова: звуковий образ вистави, принципи взаємодії музики зі сценічною дією, прийоми включення музики до сценічної дії, функції музики у виставі, шуми і тиша в драматичній виставі.

Рекомендована література: 1, 17, 19, 21, 22, 25.

Тема 4. Музика в естрадно-циркових дійствах

Практичне (8 год.)

1. Шоуізація як естетичний принцип сучасного сценічного дійства. Шоу як естрадно-сценічна форма.
2. Театралізація цирку. Циркова вистава.
3. Цирк дю Солей: видовищність через майстерність.
4. Аудіовізуальний аналіз естрадних і циркових творів.

Основні поняття/ключові слова: шоу, шоуізація, цирк, театралізація цирку, циркова вистава, Цирк дю Солей.

Рекомендована література: 4, 5, 7, 8, 13, 24.

Тема 5. Музично-театральні жанри на екрані

Практичне (8 год.)

1. Форми існування театральних жанрів на екрані: трансляція, адаптація (екранна версія), екранізація, оригінальна екранна форма.
2. Опера, оперета, балет на екрані: повідомлення, доповіді, аудіовізуальний аналіз.
3. Мюзикл на екрані: фільм-мюзикл і кіномюзикл.
4. Театр в інтернеті: експериментальні прийоми та підходи.

Основні поняття/ключові слова: трансляція, адаптація, екранізація, оригінальна екранна форма.

Рекомендована література: 5, 7, 8, 11, 13, 23, 25.

Тема 6. Музика в екранних мистецтвах

Практичне (8 год.)

1. Музика на кіноекрані: основні принципи функціонування.
2. Музика в різних жанрах телебачення: аудіовізуальні презентації.
3. Музичний відеокліп як синтез музики, кіно і телебачення.
4. Музика в експериментальних екранних жанроформах.

Рекомендована література: 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 18, 20, 25.

5. Методи навчання

У навчальному процесі опанування дисципліни використовуються різноманітні методи на основі таких засад:

- 1) за джерелом знань: словесні, наочні, практичні;
- 2) за відповідним етапом навчання: підготовка до вивчення нового матеріалу, вивчення нового матеріалу, закріплення, контроль і оцінка;
- 3) за способом керівництва навчальною діяльністю: пояснення педагога, самостійна робота студентів;
- 4) за логікою навчального процесу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- 5) за дидактичною метою: організація навчальної діяльності, стимулювання й релаксація, контроль і оцінка;
- 6) за характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемного викладення, частково-пошукові, дослідницькі.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Максимальна кількість балів
Тема 1. Музичний театр: опера балет, оперета	Подивитися по 1 твору кожного жанру з метою визначення жанрових характеристик	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	7
Тема 2. Мюзикл та мюзиклові форми	Подивитися 1-2 твори з метою образної характеристики	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	7
Тема 3. Музика в драматичному театрі	Подивитися 1-2 вистави з метою визначення прийомів і функцій музики	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	7
Тема 4. Музика в естрадно-циркових дійствах	Подивитися 1-2 твори з метою образної характеристики	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	6
Тема 5. Музично-театральні жанри на екрані	Подивитися 1-2 твори з метою образної і порівняльної характеристики	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	6
Тема 6. Музика в екранних мистецтвах	Подивитися 1-2 твори з метою визначення ролі і функцій музики	Письмове повідомлення / есе / усна доповідь	7

Критерії оцінювання самостійної роботи

Критерії оцінювання	Кількість балів
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання виконано вчасно (впродовж тижня) і надіслано викладачу на корпоративну пошту. 2. Обсяг тексту дотримано повністю. Залежно від завдання, обсяг коливається в межах 2–3 сторінок друкованого тексту (формат А4, Times New Roman, міжрядковий інтервал 1,5). 3. Якість виконання: на високому фаховому рівні з дотриманням усіх формально-змістовних вимог. 4. Самостійність виконання: робота написана самостійно, без копіювання матеріалів з інтернет-джерел. 5. При відповідях чи написанні тексту студент виявляє максимум ініціативності, базуючись на індивідуальному досвіді, висловлюючи свою думку. 6. Чітко виявляється творчий підхід у вирішенні завдань: пропонуються авторські ідеї, висловлюються оригінальні думки. 	6-7
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання виконано із запізненням на 2 тижні. 2. Обсяг тексту частково не відповідає окресленим вимогам і складає 1–2 сторінки. 3. Якість виконання: є певні неточності щодо викладення матеріалу з теми, зміст не розкрито в повній мірі. 4. У змісті близько 25 % складають матеріали, скопійовані безпосередньо з інтернет-ресурсів. 5. Персональна мотивація у вирішенні завдань виявлена на достатньому рівні. 6. Творчий підхід застосовано на рівні аналізу та синтезу інформації, проте він у значній мірі нівелюється допущеними помилками у вирішенні поставлених завдань із використанням копіїляції на етапі формування творчого задуму. 	4-5
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання виконано із запізненням на понад 2 тижні. 2. Обсяг тексту не відповідає окресленим вимогам і складає 1 сторінку. 3. Якість виконання: суттєві недоліки, зміст не розкрито в повному обсязі. 4. У роботі присутня значна кількість (50%) скопійованих матеріалів з інтернет-ресурсів. 5. Індивідуальна ініціатива у вирішенні завдань виявлена на низькому рівні. 6. Творчий підхід мінімізовано. 	2-3
<ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання виконано із значним запізненням чи не виконано взагалі. 2. Обсяг тексту менше 1 сторінки. 3. Якість виконання: на низькому рівні, проігноровано вимоги до змістового наповнення відповідно до вимог. 4. Робота виконана на матеріалах інтернет-джерел. 5. Ініціатива, авторський підхід у вирішенні завдань відсутній. 6. Творчий підхід у вирішенні завдань відсутній. 	0-1

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль: присутність на занятті; виступи, участь в обговореннях на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи.

Критерії оцінювання	Кількість балів
<i>Присутність на практичному занятті</i>	1
<i>Виступи, участь в обговореннях на практичних заняттях:</i>	
повний виклад інформації; виявлення ґрунтовних знань матеріалу; повнота розкриття теми; логіка та чіткість формулювань; переконливість аргументацій	6
частково повний виклад інформації; виявлення досить міцних знань матеріалу, але наявні неточності або помилки (не більше 3); відповіді недостатньо повні щодо розкриття теми; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументації недостатньо переконливі	4-5
неповний виклад інформації; виявлення достатніх знань матеріалу, але наявні неточності або помилки на предмет релевантності щодо засвоєння необхідного матеріалу (більше 3); відповіді недостатньо повні щодо розкриття теми; не всі формулювання вирізняються логікою і чіткістю; аргументації недостатньо переконливі; змістовність відповідей характеризується прогалинами та як наслідок не розкривається сутність теми; наведені визначення є розмитими з точки зору формальної логіки та не несуть смислового навантаження; залучені аргументи не виступають доцільними або є частково відповідними загальній темі	2-3
мінімальний виклад інформації; виявлення поверхневих знань матеріалу; відповіді містять чимало суттєвих неточностей і помилок, вирізняються алогізмом та непереконливістю аргументацій	0-1

Підсумковий контроль проводиться у вигляді залікового оцінювання за результатами поточної успішності з дисципліни «Музика у видовищних мистецтвах».

Критерії оцінювання	Кількість балів
Залікова оцінка виставляється як сума балів, отриманих за: відвідування практичних занять, роботу на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи	максимально 100

8. Розподіл балів, які отримують студенти

За результатами поточного контролю та самостійної роботи							Сума балів
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	
Відвідування практичних занять	4	4	4	4	4	4	24
Робота на практичному занятті	6	6	6	6	6	6	36
Самостійна робота	7	7	7	6	6	7	40
Загальна кількість балів							100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90–100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)

82–89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74–81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64–73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60–63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35–59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0–34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

9. Рекомендована література

1. Власов Є. О. Музика у виставі: Теорія і практика музично-шумового оформлення вистави: навч. посібник. Луцьк: Волинська обл. друкарня, 2001. 100 с.
2. Загайкевич М. Українська балетна музика. Київ: Наукова думка, 1969. 230 с.
3. Іванова І., Куколь Г., Черкашина М. Історія опери: навчальний посібник. Київ: Заповіт, 1998. 384 с.
4. Самая Т. В. Вокальне мистецтво естради України: монографія. Київ: Четверта хвиля, 2019. 152 с.
5. Совгира Т. І. Телеестрада у контексті сценічно-екранної взаємодії: монографія. Київ: Вид. центр КНУКіМ, 2018. 188 с.
6. Станіславська К. Аудіовізуальний контрапункт у кіно: спроба класифікації // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2022. Вип. 30. С. 47–54.
7. Станіславська К. І. Мистецькі форми сучасної видовищної культури: навчальний посібник. Київ: ВД «Стилос», 2020. 208 с., 64 с. іл.
8. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія; вид. друге, перероб. і доп. Київ: НАКККіМ, 2016. 352 с.: іл.
9. Станіславська К. Музичний лейтмотив у кінофільмі: особливості тлумачення, функції, семантика // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2019. Вип. 25. С.109–114.
10. Станіславська К. І. Мюзикл як синкретична видовищна форма музично-драматичного театру ХХ століття // Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка: зб. наук. праць / ЛДКМ; за заг. ред. В. Л. Філіппова. Вип. 19. Луганськ: Вид-во ЛДКМ, 2011. С. 210–219.

11. Станіславська К. І. Опера на екрані: естетичні особливості створення та сприймання // Вісник державної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2009. № 4. С. 67–72.
12. Станіславська К. Символізм музичної цитати у кіно // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2018. Вип. 22. С. 89–93.
13. Станіславська К. Сучасні видовищні жанри сценічно-екранного побутування // Науковий вісник КНУТКіТ імені І. К. Карпенка-Карого: зб. наук. праць. Київ: КНУТКіТ, 2017. Вип. 21. С. 90–93.
14. Станішевський Ю. Балетний театр України: 225 років історії. Київ: Музична Україна, 2003. 438 с.
15. Станішевський Ю. Національний академічний театр опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка. Історія і сучасність. Київ: Музична Україна, 2002. 734 с.
16. Фількевич Г. М. Всесвітня історія музики: навч. посібник: 2-га редакція. Київ, 2023. 208 с.
17. Фількевич Г. М. Музика і драматичний театр: навч. посібник. Київ, 2013. 160 с.
18. Фількевич Г. Музика і кіно: статті, лекції, нариси-спогади. Київ, 2014. 192 с.
19. Фількевич Г. Музика і український театр: започаткування контактів та взаємодії // Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / ІПСМ АМУ; Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 83–100.
20. Фількевич Г. Музика в українському кіно // Нариси з історії кіномистецтва України. Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 691–718.
21. Фількевич Г. Музика як компонент образного синтезу вистав українського драматичного театру другої половини ХХ століття // Нариси з історії театрального мистецтва України ХХ століття / ІПСМ АМУ; Редкол.: В. Сидоренко (голова) та ін. Київ: Інтертехнологія, 2006. С. 587–606.
22. Фількевич Г. М. Музичне рішення драматичної вистави: творчо-методичні поради. Київ, 2020. 44 с.
23. Фількевич Г. М. Музичний театр: навч. посібник. Київ: Стилос, 2012. 88 с.
24. Фількевич Г. М. Синтез мистецтв і сучасна хореографія: навч. посібник. Київ, 2016. 53 с.
25. Фількевич Г. Співдружність муз. Театр – музика – кіно. Київ: Віпол, 2005. 76 с.
26. Чекан Ю. Світ, котрий насправді є: Оперний театр в інфраструктурі музичного життя. Львів: Вид-во УКУ, 2024. 236 с.
27. Чепалов О. Хореографічний театр Західної Європи ХХ ст. Харків: ХДАК, 2007. 344 с.
28. Шариков Д. Неокласицизм у хореографічній культурі: генеза і концепція балетного театру: монографія: 2-е вид. Київ – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2023. 372 с. : іл.

29. Щукіна Ю. П. Творча діяльність театрів оперети і музичної комедії України другої половини ХХ – початку ХХІ ст.: жанровий аспект. Харків: Колегіум, 2021. 444 с.: іл.

10. Інформаційні ресурси

1. Десять найкращих оперних театрів Європи. URL: <https://dip.org.ua/avstriya/10-naukraschyh-opernih-teatriv-evropy/>
2. Музику до фільмів слухати онлайн. URL: <https://uakino.club/soundtracks.html>
3. Музичний театр // Українське театральне мистецтво ХХ століття. URL: <https://tlebedinskaya.wixsite.com/theaterxx/muzichnij-teatr>
4. Розмаїття музичного театру. URL: <https://ua.izzi.digital/DOS/327692/750445.html>
5. Українські саундтреки у світовому кіно. URL: <https://www.cinema.in.ua/ukrainski-saundtreky-u-kino/>
6. Фількевич Г. М. Музика кіно // Енциклопедія сучасної України. URL: <https://esu.com.ua/article-70494>
7. Cirque du Soleil. URL: <https://www.youtube.com/@CirqueduSoleil/videos>
8. Kyiv National Opera URL: <https://www.youtube.com/@KyivNationalOpera>